Білецька І.М., к.е.н., доцент,
Воронич Т.М., магістрант,
Івано-Франківський інститут менеджменту
Тернопільського національного економічного університету,
t.voronych@i.ua

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Україна володіє значними природними і соціально-економічними рекреаційними ресурсами, які використовуються або можуть бути використані для відпочинку, оздоровлення, лікування і пізнавальної діяльності людей. Комплексний характер курортно-рекреаційної сфери особливості її функціонування в сучасних економічних умовах, мобільна структура системи додаткових платних послуг, різноманітних форм власності, активний характер процесів спеціалізації, диверсифікації і монополізації, високий рівень конкуренції як на ринку рекреаційних послуг, так і з іншими галузями регіональної економіки за отримання тих або інших видів ресурсів ,попит ,що стабільно збільшується,- всі ці і інші особливості сучасного курортно - рекреаційного комплексу визначають актуальність в необхідності вирішення проблеми обґрунтування раціональних заходів щодо його розвитку як в короткостроковій так і довгостроковій перспективі.

Дослідженню проблем курортно-рекреаційної сфери та територіальних рекреаційних комплексів і систем присвячені праці видатних вітчизняних і зарубіжних учених: М.М. Амірханова, О.І. Амоші, М.В. Багрова, О.О. Бейдика, Ю.О. Веденіна, В.І. Гетьмана, Л.С. Гринів, П.В. Гудзя, М.І. Долішнього, Н.Ю. Недашківської, В.С. Преображенського, М.Ф. Реймерса, В.П. Руденка, І.Т. Твердохлєбова, С.В. Трохимчука, О.І. Шаблія та ін.[4].

Рекреація – це процес відтворення фізичних,духовних і нервово-психічних сил людини, забезпечуваний системою заходів, що здійснюється у вільний від роботи час на спеціалізованих територіях. До курортно-оздоровчих територій відносяться курорти і курортні місцевості, а також лікувально-оздоровчі місцевості, які характеризуються наявністю чинників і умов, що надають регенеративні та оздоровчі функції, що впливають на здоров'я населення. В Україні діє 45 курортів загальнодержавного та міжнародного значення та 13 курортів місцевого значення. У країні діє 453 санаторії, що можуть прийняти на лікування понад 600 тис. Відпочиваючих (табл.1). Існує перелік з 265 територій, які резервуються для організації зон лікування, відпочинку й туризму [2].

Хворих практично з усіма захворюваннями, що підлягають санаторно-курортному лікуванню, можна з успіхом лікувати в санаторіях України. На її території поширені практично всі бальнеологічні типи мінеральних вод: вуглекислі - на Закарпатті, радонові - у Вінницькій і Черкаській областях, сульфідні - у Львівській обл., на Закарпатті та в Криму, залізисті - в Донбасі, бромні, йодобромні та йодні - на території Причорномор'я, води з підвищеним вмістом органічних речовин - всесвітньо відома "Нафтуся" - у Львівській та Хмельницькій областях. Усього в Україні налічують 79 родовищ мінеральних вод на 109 земельних ділянках, на базі яких може розвиватися курортне господарство, однак експлуатується тільки 8,9 %[1].

Таблиця 1

Санаторно-курортні і оздоровчі заклади в України

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Кількість закладів, усього, одиниць У тому числі:	3 073	3 041	3 011	3 012
санаторії	465	460	456	453
із загальної кількості санаторії дитячі	171	171	168	167
пансіонати з лікуванням	53	53	54	55
санаторії-профілакторії	262	252	234	224
будинки та пансіонати відпочинку	302	296	290	280
бази та інші заклади відпочинку	1 950	1 940	1 948	1 979
заклади 1-2 денного перебування	41	40	29	21
У них ліжок (місць) усього,тис.	462	453	449	445
Чисельність оздоровлених-усього,тис. осіб	3592	3 122	2 987	2942

Для забезпечення комплексних досліджень різноманітних природних лікувальних ресурсів, оцінки їх сучасного стану, що обумовлюють розвиток курортів різного профілю, необхідно:

- проведення повної еколого-економічної оцінки і паспортизації рекреативних ресурсів України;
- перехід від часткових і розрізнених досліджень окремих проблем розвитку рекреаційної інфраструктури та використання рекреаційних ресурсів за відомчою ознакою до комплексних досліджень і опрацьовування відповідних програм в масштабі окремих областей;
- забезпечення повноцінного фінансування науково-дослідних робіт з вищезазначених питань .

Для сучасної оцінки природного потенціалу курортів і забезпечення сталого розвитку курортів необхідно, перш за все, державне зведення даних про природні лікувальні ресурси й об'єкти курортної інфраструктури, що є головним завданням Державних кадастрів природних територій курортів і природних лікувальних ресурсів. Крім того, при оголошенні природної території курортною та застосуванні спеціальних економічних заходів мають бути враховані результати екологічно-еколо-економічної соціально-економічної оцінок природного потенціалу курортів та об'єктів їх інфраструктури.

Першочерговими завданнями формування політики у сфері діяльності курортів має бути розробка Концепції розвитку курортів, яка б визначала види санаторно-курортних закладів та напрями їх спеціалізації та Програми координації діяльності курортів незалежно від відомчої підпорядкованості і форм власності, яка має охоплювати такі основні питання:

- раціональне використання природних лікувальних ресурсів та їх охорона;
- дотримання уніфікованих державних стандартних методик у галузі лікування і методичної реабілітації;
- розробка Положення про охорону курортних територій, родовищ природних лікувальних ресурсів, режимів і округів санітарної охорони;
- створення і ведення Державного кадастру природних лікувальних ресурсів;
- розробка державного моніторингу природних лікувальних ресурсів і природних територій курортів;
- розробка економічно обґрунтованих нормативів плати за користування природними лікувальними ресурсами;
- підготовка переліку курортів державного і місцевого значення [3] .

Література

1.Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія / Н.В. Фоменко.- К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 312 с.

2.Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http:// www.ukrstat.gov.ua.

3.Щербіна Н.М., Проблеми і особливості розвитку рекреаційного комплексу України / Н.М. Щербіна, Л.Я Маслова .- [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http:// http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=498